

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Bölcsészstudományi Kar

Pszichológia BA

SZAKDOLGOZATI MELLÉKLETEK

**'Love outside the box' - Poliamória, egy atipikus
kapcsolati forma társadalmi megítélése Magyarországon**

PPKE Pszichológiai Intézet

Készítette: Horváth Júlia Ágnes

Témavezető: Kengyel Judith Gabriella

Készítette: Horváth Júlia Ágnes

Budapest, 2021

1. MELLÉKLET:

Google Forms-ban létrehozott kérdőívcsomag:

i. Tájékoztató

„Tisztelt Résztvevő!

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészeti és Társadalomtudományi Karának hallgatója vagyok, és az egyetem Pszichológiai Intézetének szakmai irányítása alatt zajló tudományos kutatásban való részvételre szeretném felkérni Önt. A kutatás vezetője: Kengyel Gabriella.

Kutatásunk az atipikus kapcsolati formák (mint például a poliamória) megítélését vizsgálja magyarországi viszonylatban.

Ehhez az érdekes témához kapcsolódó kérdőívem kb 15 percet vesz igénybe. Válaszaival nagyban hozzásegít a magyarországi szemlélet megértésében ehhez a témához kapcsolódóan.

A részvételt bármikor megszakíthatja, beleegyezését indoklás nélkül visszavonhatja. A kutatásban való részvétel név nélkül, anonim módon történik, a személyes felismerhetőség jegyeinek titokban tartásával. Kitöltésével igazolja, hogy a részvételt külső kényszer nélkül, önként vállalta, valamint hozzájárul válaszainak felhasználásához, melyeket a vonatkozó Adatvédelmi Törvényeknek megfelelően kezelünk. Eredményeit harmadik fél számára nem adjuk ki, azok feldolgozását kizárólag a fenti kutatás keretében végzem az etikai irányelvekkel összhangban.

Az eredményekről nincs módomban személyes visszajelzést adni, hiszen a kérdőív Önt azonosító adatokat nem tartalmaz.

Ha bármi kérdése, kétsége maradt, forduljon bizalommal hozzám, az elérhetőségem: juliagnes99@gmail.com

Fáradozását és segítőkészségét előre is köszönöm!”

Demográfiai rész

Kor, Nem, Képzettség, Lakhely, Kapcsolati státusz (+ Pszichológus-e az illető, ez esetben csak az opcionális véleménykifejtés részben adhat hangot a véleményének. Mivel valószínűsíthető, hogy pszichológus szaktársaim is kitöltik, a pszichológia hallgatókat egy harmadik kategóriába soroltam, a későbbi esetleges torzítások esetén ők elkülöníthetők legyenek.)

ii. Kötődési stílus rész (ASQ-H)

(Hátori, Dankháziné Hajtman, Horváth-Szabó, Martos, Kézdy, & Urbán, 2016).

Itemek:

- ♦ Egészében véve én egy értékes ember vagyok.
- ♦ Könnyebben meg lehet engem ismerni, mint másokat.
- ♦ Biztos vagyok benne, hogy mások ott lesznek nekem, amikor szükségem lesz rájuk.
- ♦ Inkább magamra szeretek számítani, mintsem másoktól függeni.
- ♦ Szívesebben vagyok magamban.
- ♦ Segítséget kérni annyi, mint beismerni, hogy sikertelen vagy. (R)
- ♦ Az emberek értékességét az eredményeik alapján kellene megítélni.
- ♦ Fontosabb, hogy eredményeket érjünk el, mint hogy kapcsolatokat építsünk.
- ♦ Fontosabb az, hogy megtegyük a kötelességünket, mint az, hogy jól kijöjjünk másokkal.
- ♦ Ha van egy feladatod, azt meg kell tenned, függetlenül attól, hogy valaki megbántódik-e.
- ♦ Fontos számomra, hogy mások kedveljenek.
- ♦ Fontos számomra, hogy elkerüljem, hogy olyan dolgokat tegyek, ami másoknak nem tetszene.
- ♦ Nehezen hozok döntést, ha nem tudom, hogy mások mit gondolnak.
- ♦ Kapcsolataim általában felszínesek.
- ♦ Néha azt gondolom, hogy semmit sem érek.
- ♦ Nehezen bízom meg másokban.
- ♦ Nehéz számomra másoktól függeni.
- ♦ Úgy találom, hogy mások vonakodnak olyan közel kerülni hozzám, mint amennyire én szeretném.
- ♦ Vízonylag könnyen kerülök közel másokhoz.
- ♦ Könnyen bízom meg másokban.
- ♦ Nem okoz kellemetlen érzést másoktól függenem. (R)
- ♦ Aggaszt, hogy mások számára nem vagyok annyira fontos, mint amennyire ők fontosak az én számomra.
- ♦ Aggaszt, ha mások túl közel kerülnek hozzám. (R)
- ♦ Aggaszt, hogy nem érek fel másokkal.
- ♦ Vegyes érzéseim vannak azzal kapcsolatban, ha túl közel kerülök másokhoz.
- ♦ Bár szeretnék közel kerülni másokhoz, kényelmetlenül érzem magam ezzel kapcsolatban.
- ♦ Nem értem, miért akarna bárki kapcsolatba lépni velem.
- ♦ Nagyon fontos számomra, hogy legyen egy szoros kapcsolatom.
- ♦ Sokat aggódom a kapcsolataim miatt.
- ♦ Nem tudom, hogyan birkóznék meg az élettel úgy, ha nem lenne valakim, aki szeret.
- ♦ Biztos vagyok a kapcsolataimban.
- ♦ Gyakran érzem úgy, hogy kihagytak valamiből, vagy hogy magányos vagyok.
- ♦ Gyakran aggódom amiatt, hogy nem igazán illek az emberek közé.
- ♦ Másoknak megvannak a maguk problémái, úgyhogy én nem terhelem őket az enyéimmal.
- ♦ Ha másokkal átbeszélem a problémáimat, általában szégyellem, vagy nevetségesnek érzem magam.
- ♦ Egyéb teendőim túlságosan lefoglalnak ahhoz, hogy sok időt fektessek kapcsolataimba.
- ♦ Ha valami bánt, mások általában tudnak erről, és törődnek velem.
- ♦ Biztos vagyok abban, hogy mások szeretni és tisztelni fognak engem.
- ♦ Felbosszant, ha másokat nem lehet elérni, amikor szükségem van rájuk.
- ♦ Az emberek gyakran okoznak nekem csalódást.

iii. Viszonyulás a poliamóriához (ATPQ)

a. az állítások előtt tájékoztató-összefoglaló:

Mit jelent az, hogy valaki poliamor, mi az a poliamoria? Ezt a furcsán hangzó fogalmat magyarra „többszerelműség”-nek fordíthatjuk, témában érintettek magukra leginkább „poli”-ként reflektálnak. A többszerelmű kapcsolatok döntő jellemzője a „tudomás és a beleegyezés minden érintett partner részéről”. A poliamoria megkülönböztető jegye a poligámia tradicionális formáitól (v.ö. „megcsalás”) az az ideológia, mely szerint a nyitottságnak, jó szándéknak, őszinte kommunikációnak, etikus viselkedésnek dominálnia kell a résztvevők mindegyikének körében. (Rekvényi, 2018)

b. **Attitude Towards Polyamory Questionnaire** magyar változata (Rekvényi, 2018).

Itemek:

- ♦ A poliamoria ártalmas a gyerekekre nézve (R)
- ♦ A poliamoria alapú kapcsolatok hosszú távon sikeresek lehetnek.
- ♦ Úgy gondolom, hogy az egynél több személy iránti elkötelezett partnerkapcsolatban élőknek is ugyanolyan jogokkal kellene rendelkezniük, mint a házasságban élőknek.
- ♦ A poliamoriát arra használják az ebben élők, hogy következmények nélkül megcsalhassák a partnerüket. (R)
- ♦ Megengedném a gyerekeimnek, hogy időt töltsön egy olyan gyerekkel, akinek poliamor szülei vannak.
- ♦ A poliamor kapcsolatok szexuális úton terjedő betegségeket terjesztenek. (R)
- ♦ A poliamoria vallási meggyőződésen alapuló formái (mint pl. a poligámia) elfogadhatóak.

iv. Viszonyulás az LMBTQ-hoz rész (Eliaison & Hughes, 2004)

- #### a. kérdések előtt egy kis tájékoztató-összefoglaló: *Az LMBTQ betűszó a nemzetközi szóhasználatban elterjedt LGBTQ magyar fordítása. A rövidítés feloldása: leszbikusok, Melegek, Biszexuálisok, Transzneműek, Queer-ek. Az elnevezés ezen szexuális és nemi kisebbségek összefoglaló megjelölésére használatos. (Wikipédia)*
- #### b. **Kezelési tanácsadók LMBTQ-Attitűdje Kérdőív** (magyarra fordítva 2 független személy által, a fordítások összefésülése - az itemek nem tanácsadókra specifikusak, így az utca emberére is alkalmazható a kérdőív)

Itemek:

- ♦ Szerintem a leszbikusok nem illenek be a társadalmunkba.
- ♦ A leszbikusok közös megegyezésen alapuló magánéletét korlátozó törvényeket el kellene törölni.
- ♦ A női homoszexualitás bűn.

- ♦ A női homoszexualitás önmagában nem probléma, inkább az problémás, ahogyan a társadalom értelmezi. (R)
- ♦ A leszbikusok betegek.
- ♦ Úgy gondolom, hogy a homoszexuális férfiak gusztustalanok.
- ♦ A férfi homoszexualitás egy perverzió.
- ♦ Ahogy más fajoknál is, a férfiak homoszexualitása egy természetes kifejezési formája a szexualitásnak. (R)
- ♦ A két férfi közötti homoszexuális viselkedés egyszerűen nem helyénvaló.
- ♦ A férfi homoszexualitás csupán egy más életforma, amit nem kellene elítélni. (R)
- ♦ A biszexuálisok betegek.
- ♦ Valószínűleg minden ember biszexuálisnak születik. (R)
- ♦ A biszexualitás csupán egy a normális szexualitások közül. (R)
- ♦ Szerintem a biszexualitás nem fér bele a társadalmi erkölcsi normákba.
- ♦ Szerintem szigorúbb törvények kellenének, amelyek a biszexuális viselkedést szabályozzák.
- ♦ A transzneműek betegek.
- ♦ Az emberek nemi önkifejezését korlátozó törvényeket el kellene távolítani. (R)
- ♦ Isten férfit és nőt teremtett, minden más abnormalis.
- ♦ Csak a 'férfi' és a 'nő' nem elegendő: a transznemű emberek a nemiség folyamatosságának igazolói. (R)
- ♦ Szükséges, hogy férfit és nőt tisztán elkülöníthessünk egymástól.

v. Opcionális véleményleírás

Az utca emberének a véleménye, illetve aki pszichológus kitöltő, az csak ebben a részben tudja kifejezni a véleményét, a kérdőíves részben nem vehet részt

Opcionális vélemény kérése:

Ha Önt kifejezetten érdekli a téma, és szívesen megosztaná a véleményét (ami még mindig anonim), kérem, fejtse ki; mi állhat a háttérében annak, hogy ezek a jelenségek mára felerősödtek? Értékes véleményét előre is köszönöm.

Miért alakulhatott ki napjainkban, hogy a monogám kapcsolati formán kívül egyéb lehetőségek is felmerültek? Van esetleg személyes tapasztalata/érintett ismerőse? Ön mit gondol, a poliamor lét egy átmeneti fázis lehet egy személy életében, vagy amint valaki a 'poliságát' felismeri, onnantól ez számára az egyetlen kapcsolati forma? Minden megjegyzést, véleményt szívesen fogadok.

2. MELLÉKLET:

Interjú pszichológusokkal

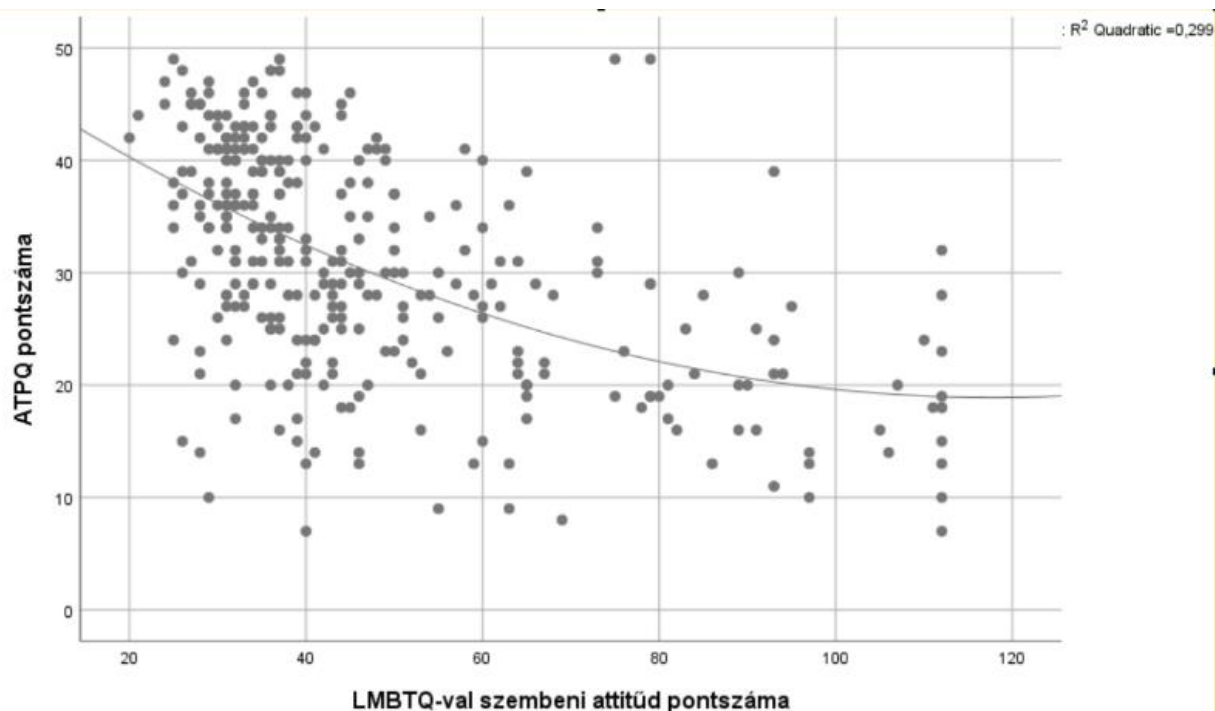
Az interjúalanyokról:

Az interjút mindenképpen nő és férfi, praktizáló pszichológusoknak szeretném feltenni, lehetőleg párterapeuta képzéssel/tapasztalattal rendelkező személyeknek. Az alanyokat online találkozó keretében kérdezem a rendkívüli koronavírus-helyzet miatt.

Kérdések:

- 1) Hallott-e Ön a poliamória/konszenzuális non-monogámia jelenségről? (Ha nem, rövid leírás: *„Mit jelent az, hogy valaki poliamor, mi az a poliamoria? Ezt a furcsán hangzó fogalmat magyarra „többszerelműség”-nek fordíthatjuk, témában érintettek magukra leginkább „poli”-ként reflektálnak. A többszerelmű kapcsolatok döntő jellemzője a „tudomás és a beleegyezés minden érintett partner részéről”. A poliamoria megkülönböztető jegye a poligámia tradicionális formáitól („megcsalás”) az az ideológia, mely szerint a nyitottságnak, jó szándéknak, őszinte kommunikációnak, etikus viselkedésnek dominálnia kell a résztvevők mindegyikének körében.”* (Rekvényi, 2018))
 - 2) *„A poliamor családok gyakran kerülnek még napjainkban is stigmatizált helyzetbe, ha családterápiás szakemberhez fordulnak, és ennek következtében nem hatékony a segítségnyújtás számukra. Ennek elkerülése végett a polamori identitású kliensek nagyjából harmada nem fedi fel többszerelmű mivoltát a terapeutájának, de akik megteszik ezt, azok közül sokakat ér előítéletes bánásmód.”* (Rekvényi, 2018)
- Dolgozott már poliamor kapcsolatban élő személyekkel?
- i. Ha igen volt a tapasztalata ezekkel a kapcsolatokkal?
 - ii. Ha nem, Ön vállalna poliamor kapcsolatban élő klienst?
- 3) Ön szerint a kötődési stílus befolyásolhatja azt, hogy valaki mennyire nyitott konszenzuális non-monogám párkapcsolatra?
 - 4) Ön mit gondol, a poliamor lét csupán egy átmeneti fázis lehet egy személy életében, vagy amint valaki a 'poliságát' felismeri, onnantól ez számára az egyetlen kapcsolati forma?

3. MELLÉKLET:

4. MELLÉKLET:

		ATPQ pontszáma		LMBTQ-val szembeni attitűd pontszáma
Spearman's rho	ATPQ pontszáma	Correlation Coefficient	1,000	-,540**
		Sig. (1-tailed)	.	,000
		N	322	322
	LMBTQ-val szembeni attitűd pontszáma	Correlation Coefficient	-,540**	1,000
		Sig. (1-tailed)	,000	.
		N	322	322

** . Correlation is significant at the 0.01 level (1-tailed).

5. MELLÉKLET:

Test Statistics^a

	ATPQ pontszáma
Mann-Whitney U	4749,000
Wilcoxon W	33190,000
Z	-,751
Asymp. Sig. (2-tailed)	,453

a. Grouping Variable:
Házasságot tapasztalt/Nem
tapasztalt személy

6. MELLÉKLET:

Test Statistics^a

	ATPQ pontszáma
Mann-Whitney U	7382,500
Wilcoxon W	20262,500
Z	-3,408
Asymp. Sig. (2-tailed)	,001

a. Grouping Variable:
Fővárosban/vidéken élő

7. MELLÉKLET:

1. Miért alakulhatott ki napjainkban, hogy a monogám kapcsolati formán kívül egyéb lehetőségek is felmerültek?

Kortól függetlenül jelen volt, társadalmi tényezők korlátozták csupán:	Régen is volt, csak régen eltitkolták / Tabu volt. / Stigmatizálták, elítélték, aki nem monogám volt. / Vallási korlátok miatt elfojtották. / Az evolúció része a non-monogámia. / Az emberi természet része. / Mindenki poliamor / Természetes / Társadalmi nyomás a normától eltérően viselkedő embereken. / Ma csak többen vállalják fel. / A non-monogámia az 'ősi' mintát követő kapcsolati forma. / A civilizáció hatására megjelentek bizonyos társadalmi elvárások, normák.
---	---

A jelenkorban előfordulhat, hogy a régi beállítódások nem működőképesek:	A monogámia sikeressége megkérdőjeleződik. / Az emberek unatkoznak. / A monogámia korlátozó. / Az emberek túl türelmetlenek egymással. / Az életminőség növekedése kitolta az élethosszt, emiatt több együtt töltött idő már nehezebb. / A régiek helyett új értékek. / Valamiért a monogámia nem működik. / A konszenzuális non-monogámia lehet egy opcionális életmód. / A konszenzuális non-monogámia egy kísérleti életstílus, ami akár alkalmas is lehet egyeseknek.
Liberális szubkultúra - Pozitív vonatkozások:	Szabadság / A régen jelenlevő vallási szabályozottság visszaszorult. / A mai társadalom nyitottabb már a normáktól eltérő dolgokra is. / Flexibilitás / Önmegvalósítás / Önmagunk keresése / A 21. századi átalakulás miatt az individualizmus meghatározó. / Nyitottság / Lehetőségek végtelen tárháza. / Kultúrák összemosódása / A szokatlan a megszokott. / Szexuális forradalom / Kísérletezés / A mentális egészség fontosabb lett az elvárások teljesítésénél. / Ítéletmentesség: tolerancia / Folyamatosan kiterjedő választási jog / Egyéni igények és vágyak felértékelődtek / A párkapcsolat státusza devalválódik az ember életében a többihez képest (pl. munka). /
Liberális szubkultúra - Negatív vonatkozások:	Fogyasztói attitűd: megveszem, ha már nem tetszik, kidobom. / Lazuló erkölcsi normák / Hogy valaki nem tud megállapodni egy embernél, viselkedésbeli zavarra utal. / Az ilyen emberek telhetetlenek. / A több partner az elköteleződéstől való félelmet jelenti. / Minden a társadalmi programozástól függ. / A non-monogámia is csak egy divat. / A média tudatbefolyásoló hatása miatt lehet. / kényelem / telhetetlenség / értékválság

2. Működőképes?

IGEN	
Mitől működőképes?	Flexibilitás / Érzelmi érettség / Fontos a konszenzus, a kommunikáció. / Önismeret / Elfogadás / Lehetőség / Önmagunk megélése / Transzparencia / Öszinteség / A felek mind megélik a kiteljesedést. / Emberismeret / Érzelmi intelligencia / Erő / Odafigyelés / Újdonság / Izgalom / Nem kizárólagos a szerelem. / Bizalom / Empátia / A monogámia áldozathozással jár. / Saját kapcsolati definíciók jöhetnek létre. / Változatosság / Élménydús / Kölcsönös elégedettség / Etikus / Konszenzualitás / Kaland / Praktikus, hiszen a felek között munkamegosztás is történhet például család esetében.
Egyéni szinten működőképes lehet	Ez egy átmeneti periódus az ember életében, életszakaszfüggő is, hogy ki mennyire nyitott rá. / Egy fajta útkeresésnek is felfogható. / Önmagunk keresése / Általában párkapcsolati nehézség miatt fordulnak a nyitás lehetőségéhez a monogám párok. / Fejlődést érhet el vele az ember. / Attól még hogy valaki megpróbálja a non-monogám életmódot, ez változtatható később. / Nem ártalmas / A non-monogámia nem félrelépés, hiszen a tagok tudnak egymásról és jó nekik így. / Erősebb kötelék / Hézagok betöltése / Ha valaki belekóstol, már nincs visszaút. /
Társadalmi szinten működőképes lehet	Tartós / Identitás részévé válik. / Beállítódássá válik. / A poliamóriát egy veleszületett jellegnek tartom. / Életstratégia, ami lehet sikeres. / A poliamor nem zárja ki a monogámiát, poliamor személy is élhet boldog monogám kapcsolatban. / Egy ilyen kapcsolat sokkal több és mélyebb, mint kalandozás. / A szerelem nem egyenlő a vággyal, mindkettő az emberi természet része. /
Lehet működőképes egyéni szinten, nem elítélendő, de saját esetben	Összetett a válasz. / A non-monogámia egy spektrum. / Egyénspecifikus / Függ a szocializációtól / Függ az életszakasztól, abban szerzett tapasztalatoktól / Különbözően lehet működőképes

nem elképzelhető	faluban és nagyvárosban, mivel a társadalom más mértékben nyitott. /
NEM	
Egyéni szinten nem működőképes	A monogámia könnyebben szabályozható. / A szerelem kizárólagos. / A non-monogámia hosszútávon nem lehet sikeres. / A monogámia biztonságot ad. / Mindenkinek van egy lelki társa. / A monogámia is ugyanúgy megadhatja a sokszínűséget. / A monogám kapcsolatban a szerelmet felváltja a tiszteletteljes szeretet, ez nem feltétlenül jelent ellaposodást. / Mindenképpen megalkuvást eredményez valamelyik félnél. / Megalázó / A poliamória felelősségelhárítás. / Hűtlenség / Tévelygés / Elhárító mechanizmus / Trauma utáni védekezési mechanizmus / A poliamória az elköteleződéstől való félelem, vagy nehézség eredménye lehet. / Kompenzáció / Egészségtelen / Alacsony önbecsülés okozhatja, hogy azt érzi az ember, nem elég egy teljesértékű monogám kapcsolatra. / Lelki konfliktus / Kötődési probléma / A monogámia felsőbb ént feltételez, amely nem az ösztönök, a testi vágyak kielégülésére törekszik. / Szexualitás mindennél fontosabb? / Kényelem / Előbb-utóbb elhidegülést eredményez. / Hatalomjáték / Nyitott kapcsolatban a bensőségesség elveszik. / Előbb-utóbb bizalmatlanság, emiatt sikertelen / A féltékenységi előbb-utóbb eluralkodik. / Látszatra jól hangzik, de kissé idealistán. / A szabadságot meg lehet élni mással való szex nélkül is.
Társadalmi szinten nem működőképes	Jelenlegi társadalom nem alkalmas a poliamória befogadására. / A biológiailag kódolt nemi különbségek miatt sem működhet. / A non-monogámia nem megfelelő párkapcsolati forma családalapításhoz. / Megcsalás 'legalizálása'. /

2. Érdekes ellentétpárok

evolúciós kódoltság szerint a férfi igények: hódítás, kaland, saját DNS szórása	evolúciós kódoltság szerint a női igények: biztonság, család keresése
korlát	lehetőség
Összességében a társadalom ZÁRT	21. századi posztmodern NYITOTT
A monogámia áldozathozatal. Áldozat nélkül is megvalósulhat a beteljesült szerelem és a boldog kapcsolat	A monogámia felsőbb ént feltételez. A felsőbb én felülemelkedik a testi, animalisztikus igényeken